

KIRÂATLER MES'ELESİ (5)

(...dünden devam)

Sonra Zeyd, yazdığı Mushafı gözden geçirdiğinde “
yetinin eksik olduğunu fark ettiğini; araştırdığı o âyeti, muhâcirler arasında bulamadığını; sonra
ensâr

arasında araştırdığını, yalnız Huzeyme ibn Sâbit’

in yanında bulup yazdığını; sonra Mushafı bir kez daha kontrol ettiğini, bu kez de

den itibaren sûrenin sonuna dek iki âyeti eksik bulduğunu; bunları da önce muhâcirler, sonra
ensâr

arasında araştırıp bulamadığını; ancak Huzeyme adlı bir sahâbînin yanında bulup Berâeh
Sûresinin sonuna yazdığını; şayet üç âyet olsaydı, bunları bağımsız bir sûre olarak yazacağını;
bu eksiklikleri tamamladıktan sonra tekrar Mushafı kontrol ettiğini, eksik bir şey görmediğini
söylüyor.

İkinci Mushafın yazımı tamamlandıktan sonra Hz. Osman bunu birinci Mushaf ile karşılaştırmak
için Hafsa’dan, iâde edeceğini yemînle vurgulayarak o Mushaf’ı istemiş; iki Mushaf
karşılaştırılınca arada bir fark bulunmadığını görüp içini rahatlatmış; sonra halka Mushafı
yazıp çoğaltmalarını emretmiş. Hafsa ölünce Kardeşi Abdullah’a, kabîlesinden saygın bir
cemâat gönderilip ilk Mushaf istetilmiş ve yazıları yıkanmıştır (Câmiu'l-beyân: 1/27).

Rivayette söylendiği gibi ikinci Mushaf, birincisi olan Ebubekir Mushafının tıpa tıp aynı olsaydı,
Ebubekir Mushafının, Abdullah ibn Ömer’den alınıp yazılarının yıkanmasına veya yapraklarının
yakılmasına gerek kalmazdı. Bu iki Mushaf, esas metin bakımından birbirinin aynı idiyse de
sûrelerin sırasında fark vardı. Çünkü birinci Mushafta sûreler bir esasa göre sıralanmamış,
sadece toplanıp bir araya getirilmişti. İkinci Mushafta ise bazı kriterler esas alınarak sûreler
genelde uzunluklarına göre sıraya konmuştur.

Yine Taberî’nin, senediyle kaydettiği habere göre Osman’ın hilâfeti zamanında bir Kur’ân

öğretmeni, bir adamın okumasını; başka bir Kur'ân öğretmeni de başka bir adamın okumasını öğrenmeğe başlamış. Ayrı ayrı hocalardan Kur'ân öğrenen çocuklar, ayrılığa düşmüşler. Bu durum öğretmenlere duyurulunca bu kez de öğretmenler okuma yüzünden birbirlerini küfürle suçlamağa başlamışlar. Durumdan haberdar olan Osman, hutbeye çıkıp şöyle demiştir:

“– Şimdi siz, benim yanımda olduğunuz halde Kur'ân'da ihtilâf ediyor ve gramer yanlışları (lahn) yapıyorsunuz. Demek ki benden uzakta bulunan kentlerin halkı, daha çok ayrılığa düşüp yanlışlar yapar. Ey Muhammed'in sahâbîleri, toplanın, halka imâm (ana mushaf) yapın!”

(devamı yarın..)